

۷ شهر قرمز، ۴۳ شهر نارنجی

شورش آمیکرون!

آغاز موج ششم کرونا با شورش آمیکرون و دوباره روز از نو روزی از نو؛ آمار مبتلایان تصاعدی بالای رود، رنگ های قرمز و نارنجی به نقشه کشور بازگشتند و بخش های بیمارستانی هم در حال تبدیل شدن به اورژانس های تنفسی هستند؛ صحنه شهر اما همه چیز عادی است و کسی نگران تلخی مرگ نیست...

اولین مورد ابتلا به کرونا آمیکرون در کشور ۲۸ آذر ماه امسال شناسایی و اعلام شد؛ حالا بعد از حدود یک ماه، آمیکرون بیش از نیمی از موارد بیماری در کشور را به خود اختصاص داده، جایگزین دلتا شده و وزیر بهداشت نیز رسماً از غلبه آمیکرون و ورود به پیک ششم کرونا خبر داده است.

پیک ششم کرونا شروع شد

غلبه آمیکرون، پیک ششم کرونا را در ایران کلید زد و زنگ تفریحی که می توانست با رعایت پروتکل های بهداشتی و بازگشایی های هوشمند ادامه یابد، تمام شد. متأسفانه با وجود هشدار مداوم کارشناسان حوزه سلامت، تصور شد که آمیکرون سوییچ ای خفیف است و با همین استدلال هم رعایت پروتکل های بهداشتی از سوی مردم کاهش یافت، مترو و اتوبوس شلوغ تر شد و از طرف دیگر هم برخی بازگشایی ها به یکباره صورت گرفت، به طوری که سالن های سینما، تئاتر، موسیقی و... با ۱۰۰ درصد ظرفیت فعال و مدارس و دانشگاه ها نیز بازگشایی شدند و خلاصه کلام آنکه همه چیز به روال عادی زندگی بازگشت.

اکنون هم برخی ساده انگاری ها تا جایی پیش رفته که مجدداً بخش هایی از نقشه رنگ بندی کرونایی کشور نارنجی و قرمز شده است، به طوری که بر اساس آخرین نقشه رنگ بندی کشور که روز گذشته منتشر شد، هفت شهر در وضعیت قرمز، ۴۳ شهر نارنجی، ۲۱۷ شهر زرد و ۱۸۱ شهر در وضعیت آبی قرار دارند.

رعایت پروتکل ها کاهش یافت

البته گویا هنوز کسی باور نکرده که آمیکرون در کشورمان «جان» گرفته و می تازد و متأسفانه با وجود هشدارهایی که از یک ماه گذشته تاکنون از سوی متخصصان اپیدمیولوژی و وزارت بهداشتی ها به طور مکرر داده شده، همچنان میزان رعایت پروتکل های بهداشتی چنگی به دل نمی زند، به طوری که طبق آخرین اطلاعات و آمارهای مربوط به رعایت پروتکل های بهداشتی که از سوی وزارت بهداشت اعلام شده، رعایت پروتکل های بهداشتی در کشور در هفته منتهی به ۲۹ دی ماه ۱۴۰۰، روی مرز ۵۸ درصد قرار گرفته است که البته برای مقابله با کرونا آن هم سوبه آمیکرون که سرایت پذیری بسیار بالایی دارد، چندان مناسب به نظر نمی رسد.

از سوار کردن ۴ مسافر در تاکسی ها تا مسافرگیری ۱۰۰ درصدی هواپیماها

در عین حال با وجود افزایش نرخ تاکسی های درون شهری و الزام آنها به سوار کردن سه مسافر و مشخص شدن کرایه آن، اما در این حوزه هم شاهد تخطی برخی رانندگان تاکسی هستیم، به طوری که با وجود افزایش نرخ تاکسی، چهار نفر مسافر را سوار می کنند و متأسفانه هیچ نظارتی هم روی این اقدامات که می تواند منجر به گسترش بیشتر بیماری شود، وجود ندارد.

در وسایل حمل و نقل عمومی برون شهری نیز وضعیت رعایت پروتکل های بهداشتی چندان مناسب نیست، به طوری که در برخی خطوط هواپیمایی نیز حتی در اوج موج پنجم کرونا، مسافرگیری با ۱۰۰ درصد ظرفیت انجام می شد و انتقادهایی را هم در پی داشت، اما متأسفانه هیچ کس هم پیگیری مسئولانه ای در این خصوص انجام نداد. در قطارهای مسافربری نیز مشاهدات خبرنگار ایسنا نشان می دهد که میزان مسافرگیری از ۵۰ درصد ظرفیت به ۸۰ درصد افزایش یافته است، به طوری که پیش از این به دلیل شرایط کرونایی، در یک کوپه ۶ نفره قطار، سه نفر و در یک کوپه چهار نفره دو مسافر حضور داشت، اما در حال حاضر در کوپه ۶ نفره، پنج نفر و در کوپه چهار نفره نیز سه نفر مسافر به مدت زیادی در کنار هم و در محیط بسته و بدون تهویه مناسب همسفر می شوند. اوضاع رعایت پروتکل های بهداشتی در اتوبوس های برون شهری نیز چندان بهتر از این موارد نیست و نظارت چندانی روی نحوه و میزان مسافرگیری آنها وجود ندارد.

نتیجه بازگشایی های بدون پشتوانه تا ۲ هفته دیگر

در این میان کمیته علمی کشوری مقابله با کرونا از زمان فروکش موج پنجم مکرراً نسبت به بازگشایی ها و برخی عادی انگاری ها هشدار داده و بر ضرورت بازگشایی های هوشمند تأکید و عنوان داشت که تأثیر بازگشایی های بدون پشتوانه علمی در شرایط همه گیری یک بیماری را دو هفته دیگر خواهیم دید. در طول پاندمی ثابت شده که صبر کرونا زیاد است، صبر می کند و بعد از دو هفته تأثیر مخرب خود را بر بستری و مرگ نشان می دهد. تأثیری که گویا اکنون با قرمز شدن یک شهر کشور در حال شروع است.

دکتر یونسینان نیز در این زمینه تأکید دارد که «قطعاً این بازگشایی ها اثرات نامطلوبی خواهند داشت، حتی اگر این بازگشایی ها همین امروز هم متوقف شده و تعطیل شوند، تا نیمه بهمن ماه نتیجه آنچه را که در یک ماه گذشته تاکنون انجام داده ایم، خواهیم دید. این بازگشایی ها منجر به این می شوند که در نیمه دوم بهمن ماه نه تنها کاهش سرعت بیماری را نیبینیم، بلکه افزایش سرعت ابتلا به بیماری را هم شاهد باشیم.»

بنابراین هرچند که طبق پیش بینی کارشناسان بهداشتی کشور شاهد اثر عدم رعایت های یک ماه گذشته، در نیمه دوم بهمن ماه خواهیم بود، اما هنوز برای بازگشت به شرایط هشدار کرونا دیر نیست و می توان جلوی مرگ و میرهای بسیاری را که ممکن است به وقوع بپیوندد، گرفت. بنابراین اکنون وقت تصمیم گیری است و نباید دوباره به کرونا فرصت جان گیری داد. باید توجه کرد زمانی که به اوج قله برسیم، تخت های بیمارستان ها و آی سی یوهای ما پر شوند، کمبود دارو، سرم، اکسیژن و... پیدا کنیم و... آن زمان برای تصمیم گیری خیلی دیر است.

باید مجدداً تأکید کرد که سوبه آمیکرون که گفته می شود قدرت سرایتش بیش از پنج برابر سوبه دلتاست، خیلی زود توانست در جهان گردش کرده و خود را اثبات کند. به طوری که گفته شده در حال حاضر در کل دنیا ۷۲ درصد موارد ابتلا به کرونایی که بررسی شده، از نوع سوبه آمیکرون بوده است.

طبیعتاً کشور ما هم از قاعده پاندمی جهانی مستثنی نبوده و همگام با جهان، موارد آمیکرون در ایران نیز در حال افزایش است. بنابراین خطر افزایش تصاعدی مبتلایان به آمیکرون و به تبع آن افزایش بستری و مرگ و میر ناشی از کرونا همچنان وجود دارد و بیم آن می رود که تجربه تلخ پیک های چهارم و پنجم و بروز مرگ های ۷۰۰ تایی تکرار شود.

امیرحسین جلالی، روانپزشک در گفت و گو با «شهرود» از افزایش سالانه ۶ تا ۸ درصدی خودکشی می گوید

یک خودکشی صد پریشان

یعنی آن فرد به صورت بالقوه به پایان دادن به زندگی فکر می کند و اطرافیان باید این هشدار را جدی بگیرند. جلالی توضیح می دهد: «بهتر است بگوئیم هر تهدیدی به خودکشی را باید جدی گرفت. اگر حتی هستند کسانی که درباره خودکشی حرف می زنند، این گفت و گو هم باید زنگ خطر محسوب شود. حرف از خودکشی حتی در موقعیت های غیر جدی هم هشدار دهنده است. خانواده ها باید هشیار باشند و حتی شده در حد مراجعه به کارشناس سلامت روان در سرای محله یا یک پزشک عمومی در اطراف خود هم این اختلال را پیگیری کنند.»

به عقیده جلالی مسأله سوء مواد الکل و مواد، واکنشی است به وضعیت بحرانی در هر جامعه ای که در جامعه ایرانی آن رانمی توان صرفاً به شرایط بحران سلامت کووید تقلیل داد. «گروهی از مردم بر اثر فشارهای اقتصادی ممکن است به اعتیاد یا اینکه به مصرف الکل به شکل آسیب زنده ای روی بیاورند یا ممکن است درصد زیادی از اختلال های اضطراب و افسردگی در جامعه به وجود بیاید.»

راضیه زرگری بنا بر آمار سازمان پزشکی قانونی ایران، آمار قربانیان خودکشی طی هشت ماه اول سال ۱۳۹۹ نسبت به مدت مشابه در سال قبل، بیش از ۴ درصد افزایش یافته است. بر پایه این آمار، روزانه دستکم ۱۵ نفر در ایران بر اثر اقدام به خودکشی، جان خود را از دست داده اند.

کارشناسان، بحران های اجتماعی و اقتصادی، افزایش فقر و میزان تورم را عاملی مستقیم در افزایش آمار خودکشی ها ارزیابی می کنند. در یک سال اخیر آمار دقیقی از میزان خودکشی منجر به مرگ یا به طور کلی اقدام به خودکشی در ایران نداشته ایم.

افزایش سالانه ۶ تا ۸ درصدی خودکشی

از سال ۸۸ تا ۹۸ آمار رسمی درباره خودکشی در ایران اعلام شده که در سند ملی پیشگیری از خودکشی که در بهمن ۹۹ منتشر شد، آمده است. بر اساس این روند ۱۰ ساله شاهد یک شیب افزایش یابنده خودکشی در کشور هستیم که بسیار جدی و نگران کننده است. منظور از خودکشی، مرگ بر اثر اقدام به تن کشی است.

سالانه ۱۰ هزار نفر در کشور اقدام به خودکشی می کنند. این آخرین آمار است که رستم تقی وندی، معاون وزیر کشور از میزان خودکشی ها در ایران داده است. امیرحسین جلالی، روانپزشک درباره این روند افزایشی به «شهرود» می گوید: «به طور متوسط در هر سال ۶ تا ۸ درصد میزان مرگ بر اثر خودکشی افزایش پیدا کرده است.»

در حال حاضر در یازدهمین ماه از سال ۱۴۰۰ هستیم و هنوز وزارت بهداشت و درمان آمار درباره میزان خودکشی های سال جاری اعلام نکرده است. اما جلالی می گوید: «آمار فوری های اعلام شده از سوی سازمان پزشکی قانونی به عنوان مرجع رسمی دیگر نشان می دهد که در ایران در سال اول کووید میزان مرگ نسبت به سال های قبل افزایش پیدا کرده است که یک بخشی از این افزایش با استناد به روند جهانی همه گیری و قربانیان کرونا قابل انتظار بود. البته باید در نظر داشته باشیم که هنوز از آمار کووید-۱۹ بیرون نیامده ایم و حتی پایان کرونا هم به معنی تمام شدن اثرات آن بر انسان ها از منظر روان شناختی نیست.»

سوء مصرف مواد و الکل، واکنشی به وضعیت بحرانی جامعه

جلالی معتقد است: «ما اتفاقاً بعد از پایان یافتن بحران همه گیری تا چند سال باید بیشتر شاهد رویه روشن شدن با عوارض روانی اجتماعی آن باشیم. مشکلاتی مانند افزایش مصرف مواد مخدر، الکل و خودکشی از جمله موضوعاتی است که شاهد آن به عنوان معضلی جدی هستیم.»

رئیس سازمان امور اجتماعی همچنین درباره افزایش مصرف الکل در کشور هم هشدار داده و عنوان کرده مصرف الکل در ایران ۹ تا ۱۰ درصد افزایش داشته است.

جلالی معتقد است در دوره کووید به دلیل فقدان آمار روزآمد و رسمی و نبود ثبت ملی در بسیاری از موارد باید به پژوهش های مقطعی و آمارهای دوره ای که مسئولان هر از گاهی اعلام می کنند، اکتفا کنیم. این در حالی است که مثلاً در آمریکا نیز در این دوران شاهد افزایش مرگ بر اثر سوء مصرف مواد مخدر بوده اند و بحرانی در سطح ملی در آمریکا بروز کرد و هشدارهای زیادی در ایالت های مختلف برای این مسأله داده شد.

از نظر شخصیتی و رفتاری، هر صحبت یا تهدیدی مبنی بر خودکشی، زنگ خطر محسوب می شود.

هر مرگ بر اثر خودکشی دستکم ۱۰۰ نفر را متأثر می کند: از دوست و آشنا و همکاران و خانواده اش گرفته تا همه افرادی که به نوعی با فرد ارتباط دارند. جان هر انسانی ارزشمند است، صرف نظر از این واقعیت که از دست دادن هر شهروندی با خودکشی باید توجه مسئولان مهم باشد، باید توجه داشت که پیامدهای این پدیده اجتماعی بسیار گسترده و وخیم خواهد بود.

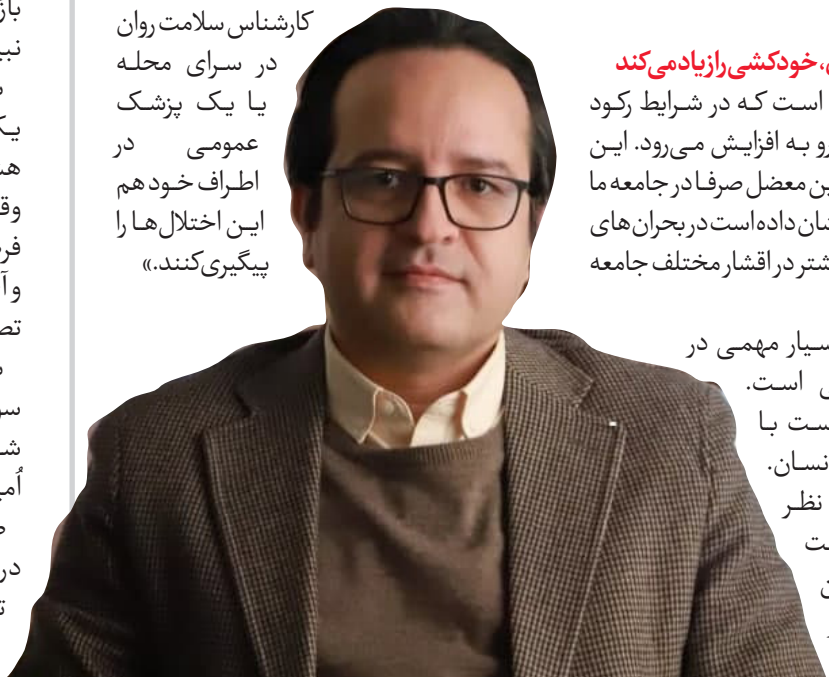
می افتد. جلالی تأکید می کند: «بر اساس آماري که رئیس سازمان امور اجتماعی کشور عنوان کرده، ما دستکم ۲۰ برابر بیش از تعداد مرگ هایی که هر سال بر اثر خودکشی رخ می دهد، اقدام به این کار را در میان افسار جامعه داریم. اقدام به خودکشی در حد ۱۰۰ هزار مورد در سال رقم بسیار بزرگی است که هم می تواند نشان دهنده وضعیت ناهنجار و ویژه فرد و خانواده اش باشد و هم پیامدهای بعدی بسیاری را شامل می شود.»

به گفته جلالی هر مرگ بر اثر خودکشی دستکم ۱۰۰ نفر را متأثر می کند؛ از دوست و آشنا و همکاران و خانواده اش گرفته تا همه افرادی که به نوعی با فرد ارتباط دارند. جان هر انسانی ارزشمند است، صرف نظر از این واقعیت که از دست دادن هر شهروندی با خودکشی باید برای مسئولان مهم باشد، باید توجه داشت که پیامدهای این پدیده اجتماعی بسیار گسترده و وخیم خواهد بود.»

حواس مان به رفتارهای بیمارگونه باشد

این روانپزشک درباره اینکه آیا در کشور ما هنوز پذیرش اختلال های روانی و افسردگی تابو محسوب می شود و مردم به پیشگیری از بحرانی شدن این اختلال هایی اهمیت هستند، توضیح می دهد: «ما قطعاً نسبت به گذشته در پذیرش بیماری های روانی و اختلال هایی مانند افسردگی، در وضعیت بهتری هستیم. اما باید در نظر بگیریم که همچنان دستکم بیش از ۵۰ درصد جامعه از بروز اختلال روانی در خودشان آگاه نیستند. افراد ممکن است اضطراب و افسردگی، مشکلات رفتاری و در خواب مشکل داشته باشند یا به شکل نامناسبی برخی از آرام بخش ها را استفاده کنند، باید بدانیم و آگاه باشیم که این رفتارها بیمارگونه است و باید برای پیگیری آن مراجعه کنند.» جلالی تأکید می کند: «شکاف در دریافت خدمات سلامت و بهنگام این نوع پیگیری ها همچنان به عنوان یک مسأله مهم در حوزه سلامت روان کشور ما محسوب می شود.»

از نظر شخصیتی و رفتاری، هر صحبت یا تهدیدی مبنی بر خودکشی، زنگ خطر محسوب می شود، یعنی آن فرد به صورت بالقوه به پایان دادن به زندگی فکر می کند و اطرافیان باید این هشدار را جدی بگیرند. جلالی توضیح می دهد: «بهتر است بگوئیم هر تهدیدی به خودکشی را باید جدی گرفت. اگر حتی هستند کسانی که درباره خودکشی حرف می زنند، این گفت و گو هم باید زنگ خطر محسوب شود. حرف از خودکشی حتی در موقعیت های غیر جدی هم هشدار دهنده است. خانواده ها باید هشیار باشند و حتی شده در حد مراجعه به کارشناس سلامت روان در سرای محله یا یک پزشک عمومی در اطراف خود هم این اختلال ها را پیگیری کنند.»

بحران های اقتصادی، خودکشی را زیاد می کند

خودکشی پدیده ای است که در شرایط رکود اقتصادی در جوامع رو به افزایش می رود. این روانپزشک می گوید: «این معضل صرفاً در جامعه ما نیست. تجربه جهانی نشان داده است در بحران های اقتصادی این پدیده بیشتر در افسار مختلف جامعه اتفاق می افتد.»

خودکشی مسأله بسیار مهمی در آسیب های اجتماعی است. هر خودکشی برابر است با گرفته شدن جان یک انسان. این نکته را باید در نظر داشته باشیم که به نسبت هر خودکشی، چندین اقدام برای این کار هم در جامعه اتفاق